

Tvůrčí síla slitování

Převod materiálu

Tomáš Trusina

Pořadí v lekci

30

Téma

Tvůrčí síla slitování aneb porušení smlouvy — a co s tím dělat.

Cíle

- Děti zjistí, že jen Hospodinovo slitování může obnovit, co jsme my lidé svou vinou zkazili.
 - Děti zjistí, že Hospodinovo slitování dává novou odvahu i věrným svěřákům.
 - Spíše mimochodem děti objeví, jak jsou židé o „přísném a krutém“ bohu Starého zákona povrchní a nepřipadné.
-

30.1 Pro učitele

Biblický text: Ex 33 a 34,1–11

30.1.1 Výkladové poznámky

- **Slitování jako tvůrčí sebepřesazení Hospodinovo:** do Ex 32–34 se promítá prorocká kritika nevěry Izraele. Toto rozpoznání — ve vztahu k Hospodinu se chováme jak vynalézavá nevěrnice, ale v moci jeho slitování je nám dáno začít znova (např. Jr 3,1–10) — tu bylo nejspíš dříve než samotný příběh literární a teologicky ztvárněný v Tóře. Na každý pád dává tomuto příběhu zřejmou strukturu: vyvolený Lid jako lid smlouvy tuto smlouvu od začátku likvidačním způsobem porušuje. Zaslouží si trest, vyhnání, skoncování. Ale ještě je tu Hospodinovo slitování, které přemáhá zasloužený trest, odvrací jeho důsledky a vytváří nečekaný — a z hlediska porušení smlouvy nelogický — prostor k novému začátku.
- **Slitování (hebrejsky r-ehem)** je výsostně božskou emocí, „lžem“ (hebrejsky rechem), jež může počít něco nového, z hlediska dosavadních přívětiv zcela nečekaného.
- **Porušení smlouvy** je v pohledu biblického svědka naprosto zásadní provinění. Když Hospodin oznamuje Mojžíšovi, k němu pod horou došlo (Ex 32,7n), říká doslova „zničil lid“, čímž se nerozumí předešlým sebe (jak překládá ŽEP, „vrhá se do zkázy“), ale spíš náš vztah, smlouvu. Tuto závažnost se proto pokoušíme přiblížit v motivaci obrazem svazku, který byl porušen, ještě než svatba skončila.
- **Jméno Hospodinovo** v tomto příběhu zní „Slituji se, nad kým se slituji“ (33,19). Kdo takto začíná Hospodinu věřit, vidí prostor pro novou budoucnost i tam, kde ji zatarasila vina a selhání, než kolikánásobně přesahující možnost nějak takové selhání z lidské strany ospravedlnit, natož napravit.
- **Mojžíšova odvaha** spočívá v tom, že právě takto Hospodinu věří a právě této „božské podstaty“ se opakovaně dovolává. Odvážně se vydává po cestě naznačené slitováním — přitom celou dobu dává v sázku sebe sama — pověst, víru ba i život. Jeho „smlouvání“ není kupeckou vychytralostí, ale spíš odvážným postupným ohledáváním neprošlápaného směru, k němuž slitování ukazuje.
- **Mojžíš jako přítel Hospodinův (33,11).** Mojžíš sám se tak necítí, ale pro nás je tak charakterizován — právě a jedině on totiž rozumí: Hospodinovým záměrem přeci cestě záchrany není jen vysvobození Izraele, ale i zjevení toho, kým je Hospodin, pro všechny „pohany“ (národy). Tímhle záměrem argumentuje a tím nakonec Hospodina „dostane“. Není to advokátská vychytralost ani náboženská

demagogie, ale doklad toho, že rozumí Hospodinu a zároveň je ochoten v té věci sebe sama cele nasazovat. Katecheticky tento motiv umožňuje vyprávět příběh jednoduše z Mojžíšovy perspektivy. Proto ve vyprávění mluvíme o jeho smutku, očekávání a zápasu.

- **Místa (lokace) rozhovoru Mojžíše s Hospodinem** hrají důležitou roli. Vyjadřují jak odstup daný Hospodinovou svatostí, která se nesnese s lidským hříchem, tak i dar slitování a nezasloužené blízkosti (motiv Hospodinovy tváře). Je to nejprve *tábor* lidu (Mojžíš za selhávající prosí, když Hospodin nechce a nemůže být uprostřed nich), potom *stánek setkávání* (kde se Mojžíš stává vyvoleným prostředníkem, který se nepovyšuje, ale zůstává solidární se svým lidem) a nakonec vrchol *hory Sinaj*. V této nepřístupnosti Hospodin sám překvapuje a stvrzuje, kým je (jaké je jeho jméno): Bohem, jehož tajemnou nejvnitřnější podstatou je slitování. V tom je jeho sláva (Ex 34,1–9, zvl. v. 6). Proto právě na tomto místě je obnovena smlouva.
- **Obnova smlouvy (Ex 34,10–26)**: smlouva je znovu uzavřena, se stejným zámkem jako předtím: cesta do zaslíbené země je volná. Izrael je na ni pozván, aby byl lidem zvláštním, který svou odlišností a jedinečností bude dosvědčovat jedinečnost Hospodina a jeho zámk.

30.1.2 Úskalí

- **Forma textu**, plného rozhovoru a opakujícího se dohadování, může vést na první pohled k domněnce, že Hospodinovo slitování je spíše důsledek Mojžíšova „ukecávání“ než přístup Bohu vlastní. *Forma rozhovoru* však odráží *základní přesvědčení starozákonních svdků*, že to, kým náš Bůh je, zjevuje a odhaluje právě v konkrétním vztahu mezi sebou a svým lidem v konkrétních zákrutách konkrétní cesty vysvobození. V této „nizkosti“ se dělá v Písmu ta „nejvyšší“ teologie spásy.
- **Odpouštění jako Boží řemeslo** Mojžíš rozhodně nepořítá s tím, že „odpouští je Boží řemeslo“ (jak to kdysi komentoval Voltaire). Ale když se kvůli selhání vlastního lidu ocitá ve slepé ulici a nemá Hospodinu co nabídnout, zkusí jakoby „naslepo“ vystělit smrkem k slitování a postupně odhaluje, že právě tudy vede cesta možnosti nového začátku.
- **„Popis“ vidění Boha**: Mojžíšova prosba „ukáž mi svou slávu“ není klasickou touhou uvidět Boha. Zjevení slávy potkává biblické svdky jako nenadálá blízkost závažnosti Božích věcí. I tak je to ovšem událost vyhrazená Hospodinu, na kterou nemá člověk nárok, natož aby si ji mohl narežítovat. Mojžíš posléze potkává jako slavné a závažné — obsah „jména Hospodin“ — zvěstování jeho slitování. (Podobně uředníci potkávají nenadále slávu Ježíšovu jako dar Otce na hoře proměny). Tento motiv můžete rozvést jen se staršími dětmi, nebo půjde-li na něj i vy. Ve vyprávění můžete bod 4 přeskóčit.
- **Role jen pro ty dva** Aneb kde je v příběhu naše místo? Nemžeme se ztotožnit s Mojžíšem. Povaha příběhu ukazuje, že ty nejzásadnější záležitosti slitování a záchrany se odehrávají „o nás bez nás“. Podobně pak zápasí o člověka i Ježíš na své cestě. Ale máme s hlubokou úctou sledovat jeho zápas a to, co se mezi ním a Hospodinem odehrává — a naučit se ve své víře, svých zápasech i selháních právě s tímhle počítat.

30.1.3 Odkazy

Deurloo, Karel: *Exodus a exil*. Benešov: Eman, 2007; *Dvakrát Jméno v Exodu*, str. 111–115.

Linden, Nico ter: *Povídá se... podle Tóry*. Benešov: Eman, 2015; kap. 66. *U mne je místo* (str. 249) a 67. *Nový počátek* (str. 252).

Prudký, Martin: *Hospodin, „bůh milostivý“ & Izrael, lid „z Boží milosti“*. *Teologie milosti ve Starém zákoně*. In: Karfíková, Lenka — Mrázek, Jiří [ed.]: *Milost podle Písma a starokřesťanských autorů*. Jihlava: Mlýn, 2004; str. 1–50, zvl. 4.5.2 *Paradigmatický příběh viny Izraele a Hospodinovy milosti* (Ex 32–34), str. 31–36.

30.2 Pro děti

30.2.1 Předškolní děti

Schovat se?

Můžete se dít ptát, co dělají, když provedou něco zlého, schovávají se? Mají strach? Pomůže to?

Můžete se třeba s nimi schovat pod deku... a říkat si, co asi tebe s námi bude? Jak to dopadne? Vyěšili jsme tebe problém? Můžeme pod dekou zůstat napořád?

Nakonec vyložte, že nejděležitější je odpuštění. Ani před Pánem Bohem se neschováváme pod deku, ale prosíme o jeho odpuštění. Věříme, že nám ho dá. A tuhle víru máme z příběhu jako je ten dnešní o Mojžíšovi.

Zmačkaný papír

Nachystejte si dvě stejné tvrdky papíru. Dítěm ukažte jen jednu a tu zmačkejte do koule (dítě s tím mohou zažít a vy potom ještě pítvrzte). Potom s dětmi zkuste papír narovnat a vyhladit. Zmačkaný papír nedokážeme vyrovnat úplně do hladka. Pjde na něj ještě něco namalovat?

Zeptejte se dítěte, jak to tebe udělá, kde se sehnat nový papír (tady není, obchod zavřený, má právo takový někdo sebou?)

Po chvíli napětí a bezradnosti je můžete překvapit tím, že ho odněkud vylovíte.

Vysvětlíte, že podobné je to s Božím odpuštěním: to, co my ve vztahu k Pánu Bohu zmuchlali a učinili nepoužitelným, Bůh svým odpuštěním vytváří znovu.

(Máte-li k dispozici velkou Bibli, můžete papír schovat do ní a potom jeho „zjevení“ komentovat slovy: nejděležitější příběhy bible vyprávějí právě o odpuštění.)

Ve vyprávění pokračujte podle osnovy:

1. Izraelci si vyrobili zlatého býka. Jásají kolem něj, tančí a volají: Hurá, konečně máme poádneho Boha! Ten nás vyvedl z otroctví v Egyptě a dovede do zaslíbené země.
2. Jenom Mojžíšovi je jasné: tebe se stala ta nejhorší věc! Zničili jsme celý příběh o vysvobození! Zasloužíme si jedině potrestat.
3. Mojžíš se ale odváží doufat: Bůh nám může odpustit. Co my jsme úplně zkazili tím zlatým býkem, on sám snad může napravit. A prosí: Hospodine odpusť nám! Slituj se nad námi! A ujmí se nás a ve nás do zaslíbené země! Jenom ty můžeš odpustit! Jenom ty nás můžeš dovést, kam jsi slíbil! (*Zde můžete připomenout akci se zmačkaným a darovaným listým papírem.*)
4. Hospodin Mojžíšovi odpoví: To se mi líbí, Mojžíši, že doufáš v mé odpuštění a slitování. A mně je opravdu líto, že by to kvůli tomu zlatému býkovi skončilo. Odpustím vám. Nachystej si nové kamenné desky a já s vámi znova uzavřu smlouvu. Chci být váš Bůh. Naše společná cesta do zaslíbené země bude pokračovat dál.

Pomůcky: Deky (na schovávání); tvrdky papíru; velká bible; obrázek s deskami desatera (Flanelograf SZ).

30.2.2 Mladší školní děti

Motivace na téma porušení smlouvy — a co se s tím dá dělat...

Už jste byli na svatbě? Co se vám na ní hodně líbilo? Pamatujete si, co říkal ženich nevěstě a co nevěsta ženichovi? Udělalo to radost? Kdo plakal dojetím?

A teď si představte, že rovnou ze svatby by ženich nebo nevěsta utekli za někým jiným — milencem či milenkou... Co by asi zrazený ženich či zrazená nevěsta udělali?

Nechte děti, ať se do situace vžijí — a vymýšlejí „tresty“..., odplaty. Děti mají živelný smysl pro spravedlnost, a většinou se do toho rády pustí. Pak se jich zeptejte, jestli by měl někdo chuť takto ponižený vztah napravovat..., popř. jestli se s tím vůbec dá něco dlat.

1 Mojžíš zjišťuje, že příběh Izraele je v troskách

Mojžíšovi bylo hrozně. Nevěděl, má-li brečet nebo zuřit. Došlo vůbec jeho lidu, co to udělali za hrůzu, když prohlásili za svého boha zlatého býka? Došlo jim, jak strašně urazili Hospodina? Vždyť to je, jak kdyby nevěsta ještě během svatby utekla od svého manžela za nějakým přihlouplým hezounkem, který jde zrovna okolo! Tohle oni, vyvolený a milovaný Hospodinův lid, vypiplávaný na cestě vysvobození, teď udělali Hospodinu. Takhle moc — a takhle hloupě — porušili svazek se svým Bohem.

Mojžíšovi bylo jasné, tohle nedokážeme napravit sami. A tak dal v sázku svou kůži i své postavení: „Jestli to chceš s námi skončit, nepotítej ani se mnou, Pane Bože. Buď půjdu já spolu s lidem, který jsi tak nádherně vysvobodil z toho hrozného otroctví. Ale jestli nechceš ten lid, který tě teď — tím zlatým býkem — tak zradil a naštvál — nepotítej ani se mnou. Vyber si.“

2 Mojžíš sází na slitování

Z Mojžíše mluví veliká odvaha, skoro drzost. Ale není to drzost rozmazleného spratka. Je to odvaha muže, který toho sám hodně zažil. Sám kdysi, ještě v Egyptě, marně a neúspěšně zápasil o svobodu pro své bratry. A když tu svobodu teď dostali, vřel — ten Bůh, který nám ji dal to není nelítostný soudce. V něm musí být něco víc. Láska a slitování, jako když se matka slitovává nad svým neposlušným dítětem. I když na tu lásku ani trochu nemáme nárok — protože jsme národ hloupých modlářů — já na ni teď všechno vsadím. To je naše jediná šance.

Hospodin ho ale v té chvíli zpražil: „Dobrá, Mojžíši, budu dál pokračovat v tomhle příběhu. Půjдете dál do zaslíbené země. Ale já už s vámi jít nemůžu. Vždyť jste jak přihlouplá děcka, která jen provokují, vymýšlejí nesmysly. A nebo jak nevěsta, která jen přemýšlí, jak podrazit svého milujícího manžela.“

Za chvíli zas tvůj lid vyvede nějaký průšvih, a já bych je musel zasloužit všechny potrestat. Radši jděte sami, pošlu s vámi nějakého toho anděla Pána. Zkrátka, dáme si od sebe na chvíli pokoj. Už se nebude zpívat, vzpomeť jen, že cestou oheň plál. Vždyť tu vaši špinu a nevěru by měl svatý oheň musel spálit!“

3 Stánek setkávání aneb rozhovor pokračuje

Mojžíš tedy kousek od tábořiště vyvoleného lidu nechal postavit stánek setkávání. Sloup ohnivý a oblakový, to zvláštní znamení, že Hospodin jde před námi — se teď objevoval pouze tam. A Mojžíš tam pokračoval ve svém odvážném rozhovoru.

„Když jsi mne kdysi volal, abych tvůj lid vyvedl z Egypta, vůbec se mi nechtělo. Slíbil jsi tehdy — já budu s tebou. A tuhle blízkost poznáte právě na cestě vysvobození.“

Teď mám, Hospodine trochu podezření, že dál se moc nechce tobě. Ano, provedli jsme hroznou věc. Ale jít dál bez tebe, bez tvé blízkosti, to nejde. To raději zstaneme tady. Ale já věřím, že tvé slitování je silnější než trest, který si zasloužíme — i než průšvihy, které ještě na té cestě do zaslíbené země vyrobíme.

Jenže, jak jinak to slitování poznáme, než že se vydáš na další cestu uprostřed nás? A jak jinak to poznají všichni ti pohaní, že jsi Bůh plný slitování, když ty sám se s námi na další cestu nevydáš?“

„Máš pravdu, Mojžíši, a moc rád jsem to od tebe slyšel, odpověď! Hospodin. Jdu s vámi. A ještě poznáš, že k slitování mám daleko blíže než k spravedlivému odplácení a trestání.“

4 U mne je místo

A tehdy se Mojžíš odvážil nřeho, řeho se před ním nikdo neodvážil, a pokud ano, nedopadlo to nikdy dobře:

„Hospodine, dej mi spatřit svou slávu. Ukaž mi, že to moje nejasné tušení, jaký jsi, je doopravdická pravda. Vezmi mne ze světa lidí — do své blízkosti. Ukaž mi, že to, v co doufám v nejtajnějších záhybech svého srdce, doopravdy platí. Ukaž mi svou slávu...“

Tohle je příliš. Na to žádný člověk nemá nárok, ani Mojžíš. A přece jako by v té chvíli přebíhl po Boží tváři úsměv.

Jako by se ta modlitba Hospodinu líbila — a on ji chtěl vyslyšet.

„Víš, Mojžíši, tohle nejde. Určitě ne tak, jak ty si to představuješ a přejesh. Ale — u mne je přece místo. Skryji tě já sám, do skalní rozsedliny, — a až budu přecházet okolo, zakryji tě já sám svou rukou, aby tě nesežehla má sláva a svatost.“

U Hospodina je místo, slyší Mojžíš, a to je pro něj nejdůležitější. Když doufal — to, co jsme sami zničili, přece jen může být nějak napraveno — nebyly to jen jeho marné představy. Jeho důvěra, že Bůh je slitovný a milosrdný, má opodstatnění. Mají místo v Božím srdci. Nejen on, ale spolu s ním i jeho lid.

5 Hospodin je Bůh plný slitování! Hurá!

Asně ráno pak Mojžíš vystoupil na horu. Nesl nové kamenné desky. Hospodin tam byl s ním. Jinak, než si to Mojžíš přál. Místo toho, aby uviděl — uslyšel, kdo Hospodin opravdu je: „Smilovávám se, nad kým smilovávám, a slitovávám nad kým slitovávám!!!“ uslyšel Mojžíš, a bylo to to nejdůležitější. Hospodin je Bůh plný slitování! Mají novou šanci. Tudy vede cesta dál — cesta z jejich veliké viny a nevěry! Cesta do zaslíbené země! Hurá!

6 Zvláštní lid!

A tehdy obnovil Hospodin svou smlouvu se svým lidem.

„Budu vám věrný, budu váš Bůh, přivedu vás do zaslíbené země. Všechny nepřátele zaženu na útěk. A vy koukejte, ať vždy zůstáváte mým lidem.“

Mojžíš dostal tehdy nové desky s deseti Hospodinovými slovy. A největší radost měl z toho úžasného daru: Bůh je nám věrný, i když my jsme mu nevěrní a kazíme to!

Upozornění: Pokud vám bod 4 není jasný nebo potřebujete vyprávění zkrátit, můžete klidně přejít z bodu 3 do bodu 5.

30.2.3 Starší školní děti

30.2.3.1 Práce s písní Odpusť

Zazpívejte s dťtmi píse? Odpus?. Ptejte se: Je vám tahle prosba blízká? Pro? ji pot?ebujete ?íkat? Kde se bere autorova (a naše) d?v?ra, že k našemu Pánu m?žeme volat „odpus?“?

P?i rozhovoru pozorn? navazujte na témata, s nimiž budou p?icházet ú?astníci skupiny. Na záv?r otev?ete dnešní p?íb?h jako jeden ze základních zdroj? d?v?ry, že Hospodina m?žeme prosit o odpušt?ní — vždy? víme o jeho slitování.

Pom?cky Píse? Odpus? (EZD 688, SV 233), pop?. flipchart, na který budete zapisovat nám?ty d?tí.

30.2.3.2 Výstup na „horu slávy a slitování“

P?jdeme s dťtmi jakoby po stopách Mojžíšovy cesty. Zjist?te p?edem, zda d?ti mají alespo? trochu p?edstavu, jak skon?il p?íb?h o zlatém bý?kovi. Pak m?žete navázat — jdeme po stopách dalších Mojžíšových krok?. Pakliže d?ti p?íb?h neznají, nebyly naposledy v ned?lce, nic jim nevysv?tlujte, seznámení s p?íb?hem nechejte na záv?r.

P?edem musíte nachystat t?i stanovišt?, jimiž budeme d?ti provád?t. Nemáte-li dostatek prostoru, nachystejte si nap?. t?i „obrazy“ — na st?l, na židli, na flanelograf, flipchart atp. P?echázejte od jednoho k druhému. Nechejte je však zpo?átku zakryté, aby d?ti nevid?ly p?ed?asn? pokračování.

Pozor: aktivita konfrontuje lidské p?edstavy o Boží vzdálenosti, lidské vin? a selhání s poselstvím p?íb?hu, který setkání s tajemstvím slitovného Boha vtahuje doprost?ed d?sledk? lidského provin?ní! Dávejte pozor, aby p?íb?h nevyzn?l tak, že slitování Hospodinovo z?stává kdesi „nahoe na ho?e“ a my se svými pr?švihy dole!

Ležení u rozbité modly

Zde m?žete seskupit r?zné obrazy d?sledk? lidské viny: rozbité vztahy (plá?, nešt?stí), rozbité domovy (obrazy války) atp. M?žete se d?tí zeptat, co tuhle zkázu zp?sobilo. P?ípadn? co „rozbitého“ by sem podle svých zkušeností p?idaly samy? Pozorn? vše proberte. Je-li to ve skupin? vhodné, mluvte i o tom, co z t?chto d?sledk? lidského provin?ní dokážeme sami napravit a co z?stane poni?ené a zran?né dál. Pokud d?ti už p?íb?h o zlaté modle slyšely, m?žete na situaci ilustrovat: takhle naše modlá?ství rozbíjí vztah k Bohu.

Je takovým míst?m podle lidského p?esv?d?ení Hospodin blízko, nebo daleko? (*M?žete upozornit, že mnozí si myslí, že daleko, protože B?h k sob? zlé v?ci a ?iny a jejich d?sledky p?ece nikdy nepustí, nebo se od nich odvrací.*)

Stánek setkávání

(Pozn: použijte obraz stánku, látku p?ehozenou p?es židli apod. Musí být prostorov? z?eteln? odd?len od p?edchozího stanovišt?. P?i vstupu se m?žete zeptat, zda jsou „hodny vstoupit“, zda jsou „?isté“.)

Stánek setkávání stojí stranou toho, co jsme potkali p?ed chvílí. Je to místo, kde se zástupce lidí setkává s Bohem.

B?h je nám tu tedy blízko — ale kde z?stalo všechno to rozbité, co lidé zp?sobili?

Mohou sem vstoupit i ti, kdo zp?sobili tu spouš? na p?edchozím stanovišti?

Stojí o n? B?h?

(Nechte zatím otev?enou otázku Božího odpušt?ní. Spíše dejte situaci na tomto stanovišti vyznít tak, že podle obvyklé lidské p?edstavy nechce mít B?h s lidskou vinou a jejími d?sledky nic společného. A nebo za n? prost

? trestá.)

Hora slávy Hospodinovy

(Toto stanoviště by nejlépe mělo být úplně odděleno od předchozích dvou. Pokud to dovolí prostor, klidně nadejde „výš“ — výška kostela, blízká vyvýšenina atp. Na tomto místě chceme zpřítomnit motivy blízkosti slávy, a především blízkost „jména Hospodinova“ jako blízkost slitování.)

Dojděte na stanoviště. Zde by měl být ukryt svitek s nápisem „Mojžíšův odkaz“. (Děti ho mohou hledat, ne však dlouho, měl by být k nalezení.) Seřadíme děti do kruhu a přečteme ze svitku.

Hospodin zvolal: „Já jsem Bůh plný slitování a milostivý, shovívavý a věrný.“ (Pauza.)

„Byl jsem Hospodin.“ (Pauza.)

„Budu Hospodin.“ (Pauza.)

„U mě je odpuštění.“ (Pauza.)

Ještě že to takhle stojí v Bibli, sami bychom to nikdy nesměli vyslovit! — pravil jeden rabín, omráčený radostí a plný niterné vděčnosti: díky za Boží milosrdenství, díky za nový požitek!²

Pak se děti zeptejte: Můžeme Boha, který se takto dává poznat, pozvat také na první stanoviště, plné důsledků lidské viny? Co s nimi udělá?

Vysvětlete dětem: Když Mojžíš dokončil tuto cestu — Hospodin tu s ním obnovil smlouvu — a ujistil ho, že jako slitovný a věrný Bůh půjde se svým lidem do zaslíbené země a daruje jim ji.

Znovu v ležení

(Nejpozději v této chvíli se vrátíme na první stanoviště a jeho „situaci“ necháváme nasvítit „slovem z hory“.)

Vraťte se s dětmi na první stanoviště. Znovu přečtěte slova svitku. Děti mohou s vámi zopakovat rabínovu užaslou odpověď: Ještě že to takhle stojí v Bibli, sami bychom to nikdy nesměli vyslovit!

(Můžeme tu zazpívat refrén písně: Před tvou tváří, Pane, nemám vůbec nic. Jen tvé slovo dané „Jdi a neheš víc.“)

Pomůcky: Fotografie; deka, plátno či obrázek stánku; píseň *Před tvou tváří, Pane* (SV 276).

30.2.4 Pěsň

S malými dětmi můžete hrát variantu hry na schovávanou:

- Schováváme se před trestem...
- Máme „nárok“ na odpuštění?
- Řekáme se strachem, co bude, nebo doufáme v milost?
- Kdy slavíme v kostele slavnost Božího slitování a obnovy smlouvy? Kdo za tuhle obnovu ručí svým životem (tj. prolitou krví)? (Upozorněte děti, že veškeré Páně pravidelně vysluhovaná, je znamením Božího slitování a obnovy smlouvy i pro nás. Pokud jste absolvovali aktivitu 30.2.3.2 *Výstup na „horu slávy a slitování“*, můžete hovořit i tom, je-li spíš událostí ze stanoviště *Hora slávy Hospodinovy* nebo *Ležení u rozbité modly*.)

Biblické souvislosti slitování

- Už jste slyšeli někoho říkat, že ve starozákonních příbězích je Bůh pýšný, a odpouští až Ježíš? Myslíte, že takový člověk rozumí dobře dnešnímu příběhu?
- Můžete dít nechat, ať si vzpomenu, kdy všude Hospodinovo slitování umožní začít znova a tvořit něco, co lidé neměli šanci říkat: odpuštění Davidova hříchu (2Sa 11, Ž 51), odpuštění hříchu Ninive (kde se Jonášovi nelíbí, že Hospodin je slitovný a mnohého milosrdenství, 4,2). Můžete upozornit, že biblický oblouk Hospodinova slitování se klene od Sínaje až po slitování Samáana, který pomohl zbitému Judejci (Lk 10,27)

Nepodmínčnost a riskantnost slitování

- Je slitování a odpuštění Boží darem — Boží odvaha — nezasloužený dar?
- Zajistil si Hospodin slitováním, že mu bude jeho lid napříst? vný?
- Není odpuštění a slitování příliš riskantní nebo dokonce neodpovědný?

30.3 Liturgie

30.3.1 Písně

Oheň plál (SV 234 nebo táborová úprava — viz <http://goo.gl/G2HzLn>); *Odpusť* (SV 233, EZD 688); *Před tvou tváří, Pane* (SV 276); *Ó, Bože, hojný v milosrdenství* (EZ 51 [v. 1 a 4]); *Tvá, Pane, láska* (EZ 635); *Spolu lámejme chléb* (SV 305)

30.3.2 Biblický text k zapamatování

Dal poznat své cesty Mojžíšovi, synem Izraele svoje skutky. Hospodin je slitovný a milostivý, shovívavý, nejvyšší milosrdný; nepovede pořádku spory, nebude se hněvat věčně. (Ž 103,7nn)

30.3.3 Rituál

Volný jsem, volný jsem, Bohu díky, volný jsem.

30.3.4 Okénko do bohoslužeb

Pokud oslovujete děti v rámci bohoslužeb (a chcete přip. na něco podstatného upozornit i dospělé), použijte nejspíše motivaci před příběhem pro mladší školní věk.

30.3.5 Modlitba

Když dovyprávíte příběh a skončíte aktivitu, můžete se dít zeptat: Za co nás dnešní příběh, dnešní práce s biblickým poselstvím učí Pánu Bohu děkovat? A za jaké lidi a jaké problémy prosit?

Děti navrhnou a vy z návrhu sestavíte modlitbu, kterou přednesete. (Nebojte se užívat formulací, jak je děti navrhnou, popř. je jen maličko upravit, i když vám připadají málo „modlitby hodné“.)

Neměla by chybět témata:

- díky za Hospodinovo milosrdenství, které pomáhá obzory sboru/církve;
- díky za odvahu víry, kterou prokázal Mojžíš;

- prosba za ty, kdo nevědí, že Bůh je plný slitování;
- prosba za ty, kdo potřebují odpustit (patříme k nim také!).

Můžete také užít vybraných veršů z Žalmu 103 (ilustruje radost rabína, citovaného v aktivitě 30.2.3.2 *Výstup na „horu slávy a slitování“*):

Dobroře, má duše, Hospodinu, celé nitro mé, jeho svatému jménu!

On ti odpouští všechny nepravosti, ze všech nemocí tě uzdravuje,
vykupuje ze zkázy tvůj život, věnuje tě svým milosrdenstvím a slitováním.

Dal poznat své cesty Mojžíšovi, synem Izraele svoje skutky.

Hospodin je slitovný a milostivý, shovívavý, nejvyšší milosrdný;

nepovede pořádku spory, nebude se hněvat věčně.

1 Viz též http://www.etf.cuni.cz/~prudky/pdf/Prudky-2004-Teol_milosti_SZ.pdf

2 Citát je z knihy *Povídá se... podle Tóry* Nico ter Lindena, kap. 67 *Nový pořádek*, str. 252. Máte-li knihu k dispozici, přečtěte si kapitoly 66 a 67.

Cílová skupina

[Předškolní](#)

[Školní](#)

[Starší školní](#)

Katechetické cykly

[Dál přece nejedeme sami I \(Od stvoření k Josefovi + Od Mojžíše k Rút\)](#)

Biblický odkaz (kat)

[Exodus 33](#)

[Exodus 34,1–11](#)